

M. Heřmanský (Tělesné modifikace v tradiční šajenské kultuře 19. století; FHS UK, HMČ UK) – příspěvek byl zaměřen na vliv tělesných modifikací vzhledem k sociálnímu statutu a prestiže jedince s ohledem na to, zda podstoupil nebo nepodstoupil modifikační zákrok.

P. Zítková (Výskyt Harrisových linií na dlouhých kostech dolní končetiny u jedinců z Pachnerovy sbírky; PřFUK) – autorka se věnovala studiu ukazatelů dočasného pozastavení růstu kostí. Analýzu HL byla provedena na souboru 81 jedinců z Pachnerovy sbírky.

P. Mottl (Epigenetické znaky na kranialním skeletu; PřFUK) – přednášející seznámil s výzkumem 35 lebek (pražská populace z let 1933–35), kdy sledoval 72 epigenetických znaků. Výstupní data následně porovnal s výsledky získanými jinými autory.

L. Bigoni, J. Velemínská, P. Trefný (Možnosti využití 3D zobrazovacích metod v osteologii; PřFUK, VÚS, 1. LF UK, Praha) – příspěvek objasnil posluchačům princip využití metody geometrické morfometrie, která umožňuje analyzovat tvar dvojrozměrných a trojrozměrných objektů. Součástí byly i základní informace o přístrojovém a softwarovém vybavení pracoviště (3D scanner MicroScribe, Roland LPX, program Rhinoceros, Pixform a Picza).

M. Dohnalová (Antropologie občanské společnosti a občanský sektor; FHS UK) – příspěvek ozřejmil multidisciplinární charakter oboru Občanský sektor a jeho návaznost na antropologické vědy.

H. Nájemníková (Charitativní činnost Spolku paní a dívek českých v Litomyšli v 80. a 90. letech 19. století a v době 1. světové války; FHS UK, HMČ UK) – příspěvek byl věnován veřejně prospěšným aktivitám

Spolku paní a dívek působící v Litomyšli ve vymezeném časovém období.

P. Jeřábková (Nigerijci v ČR; FHS UK) – prezentace antropologického výzkumu Nigerijců žijících v ČR s akcentem na konfrontaci výchozího modelu kultury a kultury české společnosti.

A. Šajnerová (Záhada rituálních nástrojů ze Svatyně nože, Egypt; HMČ UK) – autorka v referátu dokládá přínos tra-seologické analýzy na konkrétním příkladu výzkumu obětních nožů z tzv. Svatyně nože (Egypt).

Letos poprvé bylo součástí tradičního Memoriatu předání ceny prof. MUDr. RNDr.h.c. Emanuela Vlčka, DrSc. absolventu PGS UK do věku čtyřiceti let, který se profesionálně zabývá antropologií a dosáhl v ní mimořádných výsledků. Historicky prvním oceněným se stal vedoucí antropologického oddělení Národního muzea RNDr. Petr Velemínský, Ph.D.

Božena Škvařilová, Linda Hroníková

MAD 2005 – MULTIDISCIPLINARY APPROACHES TO DISCOURSE: SALINCE IN DISCOURSE.

(5. – 8. října 2005, Chorin
– Berlin, Německo)

Se začátkem nového školního roku se konalo v pořadí již šesté pracovní setkání výzkumníků a badatelů nejrůznějších oborů „MAD 2005“. Tento co do rozměru malý, ale po odborné stránce vysoce kvalitní mezinárodní workshop se ve dvouletých

intervalech koná již od roku 1995, pokaždé v jiné lokalitě. Letos se dvacet čtyři účastníků sešlo v Německu, v malebné oblasti biosferické rezervace Schorfheide-Chorin, nacházející se několik kilometrů severovýchodně od Berlína. Konal se pod záštitou Potsdamské University a velký dík za jeho uspořádání patří organizátorům, kterými byli *Manfred Stede* (Universität Potsdam), *Michael Grabski* (Technische Universität Berlin) a *Luuk Lagerwerf* (Vrije Universiteit Amsterdam).

Nejširší zastoupení měli členové německých univerzit (Potsdam-Applied Computational Linguistics, Humboldt University Berlin, University of Bonn, Bielefeld University-Situated Artificial Communicators). Další účastníci přijeli z Norska (Department of Literature, Area Studies and European Languages, University of Oslo), Belgie (Centre for Text and Discourse Studies, Université catholique de Louvain), Nizozemí (Leiden University Centre for Linguistics, Communication Science – Vrije Universiteit Amsterdam), Paříže (Institut Jean Nicod), České Republiky (Faculty of Humanities, Charles University Prague), Irsko (Dublin Institute of Technology), Izraele (Department of Linguistics, Tel Aviv University), Japonska (Faculty of International Communication, Gunma Prefectural Women's University) a USA (Department of Philosophy, Princeton University).

Cílem letošního setkání bylo vymezení pojmu „Salince“ v diskurzu, s ohledem na jeho nejruznější možné významové odstíny, podobnosti a odlišnosti jeho chápání ve všech zastoupených oborech. Téma bylo nahlíženo nejen z perspektivy lingvistické (diskurz psaný i mluvený, lineární text i hypertext), ale také z pohledu psycho-

logického, filosofického či počítačového. Své příspěvky přednesli i tři pozvaní mluvčí: *Kristiina Jokien: New information and topic in dialogue systems* (University of Helsinki), *Thomas Noll: Salince and musical discourse* (Technische Universität Berlin), *Jon Oberlander: Salince and reasoning in symbolic communication* (School of Informatics, University of Edinburgh).

„Salince“ byl používán jako zastřešující termín pro širokou škálu fenoménů na různých rovinách diskurzu. Jeho význam lze nastínit následujícím sloganem: „All information is equal. But some information is more equal than another.“ Například na úrovni jednotlivých slov mohou být některé slabiky vyzvednuty oproti jiným pomocí přízvuku. Ve větné rovině můžeme použít jako zdůrazňující prostředek slovosled. V rámci textu se pak některé věty jeví pisateli pro účely textu centrálnější. Stejně tak při poukazování na různé skutečnosti ve světě používáme pro vyjádření závažnosti různé typy popisu. Navíc relevantnost jednotlivých entit v diskurzu ovlivňují také prostředky metalingvistické. Jednotlivé příspěvky je možné zařadit do následujících tematických oblastí:

- Koncepce objasňující strukturu informací: „Salience“ se zde objevuje v souvislosti s pojmy jako téma/réma, topic/focus, focus/background.
- Teorie o struktuře diskurzu: RST (Rhetorical structure theory, Mann/Thompson 1988), SDRT (Segmented Discourse Representation Theory, Asher/Lascarides 2003)
- Interpretace gramatických struktur pomocí míry „Salience“. Teorie přispívající k vysvětlení forem anafor (nebo naopak odkazujících výrazů) a soudržnosti diskurzu.
- Sémantika zájmen a určitých/neurčitých členů.

- Zpracování a interpretace metafor, ironie.
- Výzkumy v oblasti neuroinformatiky objasňující tok pozornosti při vizuální percepci, což zpětně ovlivňuje gramatická a lexikální rozhodnutí při verbálním popisu situace.

Jedním ze závěrů workshopu je nutnost rozlišovat mezi různými typy „Salience“, například kontextuální vs. lingvistické, vizuální vs. lingvistické, z hlediska

mluvčího vs. z hlediska posluchače ad. Pro našince je velmi potěšitelné, že se na mezinárodním setkání tohoto typu setká s příznivým ohlasem na práci českých badatelů. Světoznámé proslulosti se nadále těší Pražský lingvistický kroužek a z jeho členů v souvislosti s daným tématem jmenovitě E. Hajičová a P. Sgall. Příští ročník MAD se bude s největší pravděpodobností konat v Oslu.

Jitka Slezáková